

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 6. 7. 2023

Správne konanie: REO-RPMS/2023/00233
Predmet: § 152 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z.
Účastník konania: Google Ireland Limited
Správny orgán: Rada pre mediálne služby

Dátum: 14. 6. 2023

Príloha:

- screenshot komentára v znení „*postrieťat to všetko*“ šíreného v rámci platformy na zdieľanie obsahu YouTube, ktorý bol dostupný na https://www.youtube.com/watch?v=geeK5yAcbdU&ab_channel=KO%C5%A0ICEDNES

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 a § 110 ods. 1 a 2 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách postupom podľa § 225 zákona č. 264/2022 Z. z. a § 30 ods.1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní rozhodla, že správne konanie č. REO-RPMS/2023/00233 vedené voči spoločnosti Google Ireland Limited vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu v súvislosti s poskytovaním obsahu – komentára používateľa Slovakia Nationalist Patriot pod videom s názvom *Rómov vyhodili z autobusu* v znení „*postrielat to všetko*“ šíreného v rámci platformy na zdieľanie obsahu YouTube

zastavuje

pretože odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Úloha:

Kancelária Rady vyhotoví písomné vyhotovenie rozhodnutia o zastavení konania a doručí ho účastníkovi konania.

T: 20. 7. 2023

Z: ReO

Úloha:

Kancelária Rady upovedomí podávateľa podnetu o výsledku správneho konania.

T: 18. 7. 2023

Z: AO

* * *

Rada na svojom zasadnutí dňa 25. 1. 2023 prijala uznesenie o začatí správneho konania podľa § 152 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. voči spoločnosti Google Ireland Limited vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu v súvislosti s poskytovaním komentára používateľa *Slovakia Nationalist Patriot* pod videom s názvom *Rómov vyhodili z autobusu* v znení „*postrielat to všetko*“ šíreného v rámci platformy na zdieľanie obsahu YouTube, ktorý mohol naplniť definíciu nelegálneho obsahu podľa § 151 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z.

Účastník konania bol v oznámení o začatí konania vyzvaný, aby v lehote najneskôr do 15 dní od doručenia oznámenia v súlade s § 33 ods. 1 a § 34 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní zaslal svoje stanovisko, prípadne navrhol dôkazy a vyjadril sa k podkladom pre rozhodnutie v predmetnom správnom konaní. Prílohou oznámenia o začatí správneho konania bol aj screenshot komentára v znení „*postrielat to všetko*“ šíreného v rámci platformy na zdieľanie obsahu YouTube, ktorý bol dostupný na https://www.youtube.com/watch?v=geeK5yAcbdU&ab_channel=KO%C5%A0ICEDNES.

* * *

Právne východiská posudzovania nelegálneho obsahu**Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:**

Podľa § 151 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách „*Nelegálnym obsahom sa na účely tohto zákona rozumie obsah, ktorý*

a) napĺňa znaky detskej pornografie alebo extrémistického materiálu,

b) podnecuje ku konaniu, ktoré napĺňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu,

c) schvaľuje konanie, ktoré napľňa znaky niektorého z trestných činov terorizmu, alebo
d) napľňa znaky trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu, zločinov politických režimov a zločinov proti ľudskej, trestného činu hanobenia národa, rasy a presvedčenia alebo **trestného činu podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti.**“

Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon:

Podľa § 424 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona je trestný čin „podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti“ definovaný nasledovne: „**Kto verejne podnecuje k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, etnickej skupine, pre ich skutočný alebo domnelý pôvod, farbu pleti, sexuálnu orientáciu, náboženské vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, alebo verejne podnecuje k obmedzovaniu ich práv a slobôd, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.**“

* * *

Na predmetnom videu s názvom *Rómov vyhodili z autobusu* zverejnenom na platforme Youtube je zachytený prázdny autobus mestskej hromadnej dopravy stojaci na ulici v meste, ktorý je obklopený ľuďmi rómskej národnosti, pričom autor, ktorý videonahrávku vyhotovil, chodí okolo autobusu a pýta sa ich, čo sa deje. Šofér autobusu autorovi videa následne povie, že niekto stlačil a použil v autobuse hasiaci prístroj, pričom v spojení s názvom videa je zrejmé, že z toho dôvodu museli všetky osoby opustiť autobus. Pod týmto videom bol dostupný komentár používateľa Slovakia Nationalist Patriot, reagujúci na uvedené video, v znení: „*postrieľat to všetko*“.

Zo skutočnosti, že používateľ vložil komentár pod video, ktoré zachytáva skupinu osôb rómskej národnosti, a zároveň je video nazvané *Rómov vyhodili z autobusu*, je zrejmé, že používateľ predmetným komentárom v znení „*postrieľat to všetko*“ reagoval práve na týchto príslušníkov rómskej národnostnej, resp. etnickej skupiny. Z kontextu a v spojení s názvom a obsahom videa je zrejmé, že komentár explicitne a priamo vyzýva na ich „*postrieľanie*“, teda na násilie, označuje ich neživotným zámenom „*to*“ a hromadne ich kvantifikuje ako „*všetko*“.

Podľa čl. 4 písm. a) **Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie** (uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 95/1974) zmluvné štáty sa zaväzujú vyhlásiť za trestný čin okrem iného aj „*akékoľvek podnecovanie k rasovej diskriminácii, ako aj všetky násilné činy alebo podnecovanie k takým činom proti ktorejkoľvek rase alebo ktorejkoľvek skupine osôb inej farby pleti alebo etnického pôvodu*“.

Podľa čl. 20 ods. 2 **Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach** (uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 120/1976) musí byť zákonom zakázaná „*akákoľvek národná, rasová alebo náboženská nenávisť, ktorá predstavuje podnecovanie k diskriminácii, nepriateľstvu alebo násiliu*“.

V roku 2008 bolo prijaté Radou Európskej únie **rámcové rozhodnutie Rady 2008/913/SVV z 28. novembra 2008 o boji proti niektorým formám a prejavom rasizmu a xenofóbie prostredníctvom trestného práva**. Podľa čl. 1 ods. 1 písm. a) rámcového rozhodnutia (trestné činy súvisiace s rasizmom a xenofóbiou) „*Každý členský štát prijme potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa považovali za trestné tieto úmyselné skutky: a) verejné podnecovanie k násiliu alebo nenávisti voči skupine osôb alebo členovi takejto skupiny vymedzenej podľa rasy, farby pleti, náboženského vyznania, rodového pôvodu či národného alebo etnického pôvodu.*“

Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí **Beizaras and Levickas v. Litva** (rozhodnutie zo 14. 5. 2020, §§ 111 a 128) uviedol: „*...ak skutky predstavujúce závažné trestné činy sú namierené proti telesnej alebo duševnej integrite osoby, iba účinné trestnoprávne mechanizmy môžu zabezpečiť primeranú ochranu a slúžiť ako odstrašujúci faktor (pozri Identoba a ostatní, ..., § 86, ...). Súd rovnako akceptoval, že trestnoprávne opatrenia boli potrebné vo vzťahu k priamym verbálnym útokom a fyzickým vyhrážkam motivovaným diskriminačnými postojmi (pozri R.B. proti Maďarsku, č. 64602/12, §§ 80 a*

84-85, 12. apríl 2016; Király a Dömötör proti Maďarsku, č. 10851/13, § 76, 17. január 2017; a Alković proti Čiernej Hore, č. 66895/10, §§ 8, 11, 65 a 69, 5. december 2017). (...) Súd poznamenáva, že **tento prípad sa týka neskrývaných výziev na útoky na telesnú a duševnú integritu sťažovateľov** [pozri v tejto súvislosti Panayotova a iní proti Bulharsku (dec.), č. 12509/13, §§ 58-59, 7. máj 2019, s ďalšími odkazmi], **ktoré si vyžadujú ochranu trestným právom** (pozri bod 111 vyššie).“

Trestný čin podnecovania **k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti** podľa § 424 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona je implementáciou vyššie uvedených medzinárodných dohovorov a záväzkov.

Podnecovaním sa podľa komentára k Trestnému zákonu rozumie prejav, ktorým páchatel' zamýšľa vzbudiť u iných osôb nenávisť k niektorému národu, národnosti, rase či etnickej skupine, vyvolať u iných osôb konanie smerujúce k obmedzovaniu práv a slobôd ich príslušníkov, pričom nezáleží na forme prejavy, môže ísť o prejav priamy, nepriamy i skrytý.¹

Podľa odbornej literatúry podnecovanie môže byť vykonané slovom, písmom, tlačou, obrazom, verejnou počítačovou sieťou alebo iným spôsobom. Trestný čin je dokonaný prejavom, ktorého obsahom je podnecovanie. Podnecovanie môže byť **adresované neurčitému okruhu a počtu osôb, ale spadá sem aj konanie voči individuálne alebo druhovo určeným osobám.**²

Podľa § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona „*Trestný čin je spáchaný verejne, ak je spáchaný... obsahom tlačoviny alebo rozširovaním spisu, filmom, rozhlasom, televíziou, použitím počítačovej siete alebo iným obdobne účinným spôsobom*“.

Podľa § 129 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona „*Skupinou osôb sa na účely tohto zákona rozumejú najmenej tri osoby*.“

Vychádzajú z vyššie uvedených východísk možno vo vzťahu k predmetnému prípadu konštatovať, že výzvu k „postrieľaniu“ osôb, ktoré boli zachytené na predmetnom videu, možno jednoznačne považovať za **podnecovanie k násiliu**.

Výzvu na postrieľanie osôb urobenú prostredníctvom verejne prístupného komentára na verejne prístupnej internetovej stránke zároveň možno kvalifikovať ako vykonanú použitím počítačovej siete a teda išlo o podnecovanie k násiliu **urobené verejne**.

Zároveň, tým že sa výzva formulovaná ako „*postrieľat to všetko*“ týka celej skupiny osôb zobrazenej na videu, ktorá bola tvorená viac ako tromi osobami, ide o podnecovanie k násiliu **voči skupine osôb**.

Z obsahu videa, na ktorom sú zachytení Rómovia, z názvu videa, v ktorom sa spomínajú „Rómovia“ v spojení so znením komentára, ktorý je zameraný na všetky osoby rómskej národnosti zobrazené na videu, a nielen na konkrétnu osobu, ktorá stlačila a použila hasiaci prístroj, možno vyvodiť, že ide o podnecovanie k násiliu voči skupine osôb **pre ich príslušnosť k etnickej skupine**.

Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti možno konštatovať, že predmetný komentár v znení „*postrieľat to všetko*“ v kontexte a spojení s názvom a obsahom videa **predstavuje podnecovanie k násiliu voči skupine osôb pre ich príslušnosť k rómskej národnosti alebo etnickej skupine** a napĺňa znaky trestného činu podľa § 424 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona – t. j. podnecovania k násiliu voči skupine osôb pre ich skutočnú alebo domnelú príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine. Z toho dôvodu predmetný komentár predstavuje **aj nelegálny obsah v zmysle ustanovenia § 151 ods. 2. písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z.**

¹ Burda, E. - Čentéš, J. - Kolesár, J. - Záhora, J. a kol.: Trestný zákon. Osobitná časť. Komentár. II. diel. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2011, s. 1474.

² Herzeg, J.: Trestné činy z nenávisti. Praha: ASPI Wolters Kluwer, 2007, s. 45.

* * *

Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že komentár používateľa *Slovakia Nationalist Patriot* pod videom s názvom *Rómov vyhodili z autobusu* v znení „*postrielat to všetko*“, ktorý bol šírený v rámci platformy na zdieľanie obsahu YouTube, je nelegálnym obsahom v zmysle § 151 ods. 2 písm. d) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Dňa 3. 5. 2023 bolo Rade doručené vyjadrenie právneho zástupcu účastníka konania k oznámeniu o začatí správneho konania, ktorý vo vyjadrení okrem iného uviedol: „*V prvom rade uvádzame, že Klient Komentár zverejnený na platforme YouTube dňa 31.1.2023 zneprístupnil a Komentár na YouTube nie je viac dostupný. Vzhľadom na zneprístupnenie Komentára a s odkazom na § 30 ods. 1 písm. h) Správneho poriadku máme za to, že po vymazaní a zamedzení ďalšieho šírenia Komentáru odpadol dôvod konania začatého podľa § 152 ods. 2 Zákona. Z tohto dôvodu Klient nepovažuje ďalej za účelné bližšie sa vyjadriť k predmetu a podkladom samotného Konania. (...) V zmysle vyššie uvedeného a s odkazom na § 30 ods. 1 písm. h) Správneho poriadku týmto žiadame Radu o potvrdenie, že Konanie voči Klientovi bolo, resp. bude, z dôvodu odpadnutia dôvodu Konania zastavené. Zároveň týmto Radu žiadame o zdôvodnenie, na akom právnom základe Rada odvodzuje svoju právomoc voči nášmu Klientovi, t.j. subjektu so sídlom v Írsku a poskytujúceho služby z Írska, a to najmä s ohľadom na princíp krajiny pôvodu (Country of Origin principle) uplatňujúci sa podľa práva EÚ a teda na akom právnom základe začala Rada voči nášmu Klientovi Konanie.*“

K vyjadreniu právneho zástupcu účastníka konania ohľadom právomoci Rady začať konanie voči účastníkovi konania (spoločnosti so sídlom v Írsku) možno uviesť, že Rada začala konanie na základe ustanovenia § 151 až 153 zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách, pričom ide o konanie týkajúce sa opatrenia nevyhnutného z dôvodu ochrany verejného záujmu, najmä z dôvodu prevencie, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov, vrátane ochrany neplnoletých osôb a boja proti všetkým formám podnecovania nenávisti z dôvodu rasy, pohlavia, náboženstva alebo štátnej príslušnosti a hanobenia ľudskej dôstojnosti jednotlivých osôb, ktoré predpokladá aj **čl. 3 ods. 4 a 5 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES** o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (ďalej len „Smernica o elektronickom obchode“).

Podľa čl. 3 ods. 1 Smernice o elektronickom obchode „*Každý členský štát zabezpečí, aby služby informačnej spoločnosti poskytované poskytovateľom služieb, ktorý má sídlo na jeho území, boli v súlade s vnútroštátnymi ustanoveniami, ktoré sa uplatňujú v príslušnom členskom štáte a ktoré spadajú do koordinovanej oblasti.*“ Podľa čl. 3 ods. 2 Smernice o elektronickom obchode „*Členské štáty nemôžu z dôvodov spadajúcich do koordinovanej oblasti³ obmedziť slobodu poskytovania služieb informačnej spoločnosti z iného členského štátu.*“ Ide o vyjadrenie tzv. princípu krajiny pôvodu, podľa ktorého poskytovatelia služieb informačnej spoločnosti podliehajú jurisdikcii krajiny, v ktorej majú sídlo.

Podľa čl. 3 ods. 4 Smernice o elektronickom obchode je možné urobiť **výnimku z uplatnenia princípu krajiny pôvodu** a členské štáty môžu **opatreniami obmedziť slobodu poskytovania služieb informačnej spoločnosti z iného členského štátu** v súvislosti s určitou danou službou informačnej spoločnosti,

- ak sú opatrenia nevyhnutné napríklad z dôvodu verejného záujmu, najmä z dôvodu prevencie, vyšetrovania, odhaľovania a stíhania trestných činov, vrátane ochrany neplnoletých osôb a boja proti všetkým formám podnecovania nenávisti z dôvodu rasy, pohlavia, náboženstva alebo štátnej príslušnosti a hanobenia ľudskej dôstojnosti jednotlivých osôb,

³ Čl. 2 písm. h) Smernice o elektronickom obchode definuje „*koordinovaná oblasť*“ ako „*požiadavky ustanovené v právnych systémoch členských štátov uplatniteľné na poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti alebo na služby informačnej spoločnosti, bez ohľadu na to, či sú všeobecnej povahy alebo či sú pre ne špeciálne navrhnuté.*“

- ak sú prijaté proti určitej službe informačnej spoločnosti, ktorá škodí vyššie uvedeným cieľom alebo, ktorá predstavuje skutočné a závažné riziko poškodenia týchto cieľov;
- ak sú opatrenia primerane týmto cieľom
- ak pred prijatím predmetných opatrení a bez dopadu na súdne konania, vrátane predbežných konaní a aktov vykonávaných v rámci vyšetrovania trestných činov, členský štát požiadal členský štát pôvodu, aby prijal opatrenia a tento takéto opatrenia neprijal, alebo boli neprimerané, a oznámi Komisii a členskému štátu pôvodu svoj úmysel prijať také opatrenia.

Podľa čl. 3 ods. 5 Smernice o elektronickom obchode členské štáty môžu **v naliehavom prípade prijať výnimku z podmienok ustanovených v odseku 4 písm. b** – teda z povinnosti ešte pred prijatím predmetných opatrení požiadať členský štát pôvodu, aby prijal opatrenia, a ak tento takéto opatrenia neprijal, alebo boli neprimerané, aj z povinnosti oznámiť Komisii a členskému štátu pôvodu svoj úmysel prijať také opatrenia. Ak ide o takýto prípad, opatrenia musia byť čo najskôr oznámené Komisii a členskému štátu pôvodu, s uvedením dôvodov, prečo členský štát považuje prípad za naliehavý.

Sme toho názoru, že predmetný prípad vzhľadom na jeho predmet spĺňa podmienky na aplikovanie výnimky z uplatnenia princípov krajiny pôvodu.

* * *

Po preverení obsahu internetovej stránky https://www.youtube.com/watch?v=geeK5yAcbdU&ab_channel=KO%C5%A0ICEDNES, na ktorej bol predmetný komentár zverejnený, bolo zistené, že komentár používateľa *Slovakia Nationalist Patriot* pod videom s názvom *Rómov vyhodili z autobusu v znení „postrielat to všetko“* **sa na nej už nenachádza, resp. je zneprístupnený.**

Účelom konania vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu podľa § 152 zákona č. 264/2022 Z. z. je odstránenie, zamedzenie verejnej prístupnosti resp. zamedzenie šírenia nelegálneho obsahu. Ak by účastník konania nelegálny obsah sám neodstránil, resp. nezneprístupnil, výsledkom konania by bolo rozhodnutie Rady o zamedzení šírenia nelegálneho obsahu v zmysle § 153 zákona č. 264/2022 Z. z. Keďže však možný nelegálny obsah (komentár používateľa *Slovakia Nationalist Patriot* pod videom s názvom *Rómov vyhodili z autobusu v znení „postrielat to všetko“*) už nie je na internetovej stránke účastníka konania verejne prístupný a nie je šírený, pokračovanie v správnom konaní vo veci zamedzenia šírenia nelegálneho obsahu nie je účelné.

Podľa § 30 ods. 1 písm. h) zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní správny orgán konanie zastaví, ak odpadol dôvod konania začatého na podnet správneho orgánu.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujeme správne konanie č. REO-RPMS/2023/00233 vedené voči spoločnosti Google Ireland Limited **zastaviť**, keďže odstránením, resp. zneprístupnením možného nelegálneho obsahu (komentár používateľa *Slovakia Nationalist Patriot* pod videom s názvom *Rómov vyhodili z autobusu v znení „postrielat to všetko“*) **odpadol dôvod konania**, ktoré bolo začaté na podnet Rady podľa § 152 ods. 2 zákona č. 264/2022 Z. z. po preverení podnetu týkajúceho sa nelegálneho obsahu.